
**ARE NOVEL FOODS SAFE? | BIZTONSÁGOSAK-E AZ ÚJ
ÉLELMISZEREK?**

KISS Annamária Nikolett² – MACZÓ Anita¹

Abstract

More and more products of food innovation can appear on our table, like foods produced by new technologies, new sources of nutrients, exotic fruits and new plant parts. What can be the basis for guaranteeing that these novelties are safe and do not risk our health? We provide insight into the process of novel food authorization where two pillars, science and regulation, ensure together that novel foods are safe to be consumed.

Keywords

Novel food, food innovation, authorization, food safety

Absztrakt

Élelmiszeripari innovációk egyre több terméke kerülhet napjainkban az asztalunkra, mint például új technológiával előállított élelmiszerek, új tápanyagforrások, egzotikus gyümölcsök és növényi részek. Vajon, mi alapján garantálható az, hogy ezek az újdonságok valóban biztonságosak és nem veszélyeztetik egészségünket? Cikkünkkel betekintést nyújtunk az új élelmiszerek engedélyezésének folyamatába, aminek két alappillére, a tudomány és a jogi szabályozás, együttesen biztosítja azt, hogy az új élelmiszerek biztonsággal fogyaszthatók legyenek.

Kulcsszavak

új élelmiszer, élelmiszer innováció, engedélyezés, élelmiszer-biztonság

---

¹ maczoa@nebih.gov.hu | ORCID:0000-0002-0284-6670 | food safety referent, NÉBIH | kockázatkezelési referens, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

² KissAnna@nebih.gov.hu | ORCID:0000-0002-0284-6670 | food safety referent, NÉBIH | kockázatkezelési referens, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

BEVEZETÉS

Új élelmiszer előállítási technológiák, új alapanyagok bevezetése és a változó élelmiszerfogyasztási szokások mind újabb és újabb veszélyeket hordozhatnak. A nemzetközi kereskedelem fejlődése és az áruk szabad áramlása következtében szintén szembe kell nézni nem várt kockázati tényezőkkel, például ismeretlen termékek, több országra kiterjedő élelmiszer eredetű fertőzések vagy mérgezések. Az élelmiszer-biztonságot szabályok előírásával és azok betartásának ellenőrzésével segítik elő a hatóságok. Az ellenőrző vizsgálatok azonban amellet, hogy költségesek és korlátozottak, nem terjeszthetők ki minden egyes élelmiszere, ezért a kockázatosnak ítélt élelmiszerek ellenőrzése kerül előtérbe. Magyarország uniós csatlakozásával a hazai élelmiszerjogi szabályozások is változtak. Az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről szóló uniós rendelet [1] alkalmazandóvá vált, amely megalapozza az egészség és a fogyasztói érdekek védelmének alapjait tekintettel az új és hagyományos termékek sokszínűségére. Ez az általános élelmiszer rendelet kimondja, hogy az élelmiszerek engedélyezésének tudományos kockázatbecslésen kell alapulnia, amelyek során biztosítani kell az átláthatóságot is. Az Európai Unió élelmiszerpolitikája során az egységes belső piac hatékony működése mellett biztosítani kell a fogyasztók egészségének védelmét és a biztonságos élelmiszerellátást. Ennek keretét az Európai Unió működéséről szóló szerződés 168. és 169. cikkei adják magukba foglalva a népegészségügy és a fogyasztóvédelem alapelveit [2]. A szerződés célkitűzéseit minden uniós jogszabálynak szem előtt kell tartania, melyek a teljes élelmiszerláncra integráltan kiterjednek a termelőtől egészen a fogyasztó asztaláig. Az élelmiszeripar újdonságainak, az innovatív termékeknek a forgalomba hozatalát és annak feltételrendszerét uniós rendeletek szabályozzák.

ÚJ ÉLELMISZEREK

Az EU csatlakozás előtt Magyarországon új élelmiszernek számítottak azok az élelmiszerek, amelyek belföldön még nem kerültek közfogyasztásra [3]. Az új élelmiszerek forgalomba hozatalát az Európai Unióban először egy 1997-ben megjelent rendelet szabályozta. Az uniós jogszabály [4] szerint új élelmiszerként engedélyeztetni kell azokat az élelmiszereket, amelyeknek 1997. május 15 előtt nem volt jelentős mértékű fogyasztási hagyománya az Európai Unió területén és újszerűségükből adódóan fogyasztásuk potenciális kockázatot jelenthet. Emiatt az engedélyezés során egy teljes körű biztonsági értékelésen esnek át az új élelmiszerek, ahol a kérelmező élelmiszeripari vállalkozás felelőssége, hogy forgalomba hozatal előtt bizonyítsa az új termék biztonságosságát. Az első új élelmiszeres rendeletet (258/97/EK) 2018-ban felváltotta egy új rendelet, aminek célja a szabályozás egyszerűsítése, az engedélyezés centralizálása és az innováció hatékonyabb ösztönzése volt. Ez az új rendelet - 2015/2283/EU rendelet [5] - továbbra is azokat az élelmiszereket tekinti új élelmiszernek, amelyeknek nem igazolt az 1997. május 15. előtti számottevő fogyasztási hagyománya az Unió területén és a rendeletben meghatározott kategóriák legalább egyikébe tartoznak. Ezek a kategóriák lehetnek például módosított molekulaszervezetű összetevők, növények olyan részei, amelyet korábban nem fogyasztottunk étkezésünk során, növényi kivonatok, izolátumok, mikrobákból, gombákból vagy algákból származó sejt- vagy szövetkultúrák, nano anyagokból álló összetevők, vagy olyan új technológiával előállított termékek, ahol az új eljárás számottevő változást idéz elő az élelmiszer szerkezetében, összetételében, amellyel megváltozik annak tápértéke vagy a benne található nemkívánatos anyagok

menntisége. Az említett egyszerűsítések mellett jelentős további változás, hogy azokat az új élelmiszereket, amelyeknek fogyasztási hagyománya legalább egy harmadik országban igazolt, azok engedélyezését egyszerűsített eljárással, egy ún. notifikációval teszi lehetővé. Az új élelmiszeres engedélykérelmeket az EU Bizottsághoz kell benyújtani és biztonsági értékelésüket az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) végzi. A Bizottság csak akkor engedélyezhet egy új élelmiszert a 2015/2283/EU rendelet előírása szerint, ha az megfelel a következő feltételeknek:

- a) az élelmiszer a rendelkezésre álló tudományos bizonyítékok alapján nem veszélyezteti az emberi egészséget;
- b) az élelmiszer tervezett felhasználása nem vezet felre a fogyasztót, különösen amikor az élelmiszer egy másik élelmiszert hivatott felváltani, és a tápérték jelentős mértékben változik;
- c) amennyiben az élelmiszer egy másik élelmiszert hivatott felváltani, attól nem különbözik olyan módon, hogy rendes fogyasztása táplálkozási szempontból kedvezőtlen hatást gyakorolna a fogyasztókra [5].

Mivel az új élelmiszerek általában termékfejlesztések eredményeként innovatív termékeknek számítanak, az engedélykérelmek új technológiákat és új tudományos adatokat tartalmaznak. Az ilyen innovációk ösztönzésére a szabályozás adatvédelmi időszakot biztosít a vállalkozások számára. Ennek értelmében, ha egy új termék biztonságosságát új tudományos adatokkal támasztja alá a kérelmező, akkor öt éven keresztül kizárólagos forgalmazási jogot kaphat a termékre.

AZ ENGEDÉLYEZETT ÚJ ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGOSSÁGA

Egy új élelmiszer engedélyezése széles körű élelmiszer-biztonsági vizsgálatokat igényel a kérelmező vállalkozás részéről és ugyanilyen széleskörű értékelést az EFSA részéről is. A vizsgálatoknak ki kell terjedni a termék tekintetében releváns összes paraméterre. Alapvető információk az új élelmiszerek biztonsági értékelésénél a termék összetételei adatai (pl. nedvesség-, fehérje-, zsír-, szénhidrát- rosttartalmak), amelyeket analitikai vizsgálatokkal kell alátámasztani. A specifikációban szereplő paramétereknek (például kémiai, mikrobiológiai, szennyezőanyagok) a biztonságosság szempontjából meghatározónak kell lenniük. A termék típusától függően szükségesek a táplálkozáselettani, toxikológiai és mikrobiológiai vizsgálatok vagy lehetséges kémiai, technológiai szennyezőanyagok vizsgálatai. Új technológiával előállított élelmiszerek esetén kiemelt fontosságú a potenciális technológiai szennyezőanyagok (nemkívánatos anyagok) jelenlétének vizsgálata. Új tápanyagforrások esetén értékelni kell azt, hogy maga a forrás tartalmaz-e toxikus hatású összetevőt, vegyületet. Minden vizsgálati eredményt vizsgálati jegyzőkönyvekkel kell igazolni, illetve bizonyos esetekben tudományos szakirodalomra való hivatkozások is indokoltak. Olyan új élelmiszer összetevőknél, amelyek valamely tápanyag (pl. egyes vitaminok, ásványi anyagok) megnövekedett bevitelét eredményezik, szükséges annak értékelése, hogy a megnövekedett bevitel nem jár-e kockázattal a fogyasztóra nézve. Különös figyelmet kell fordítani a kockázatértékelés során a bevitel szempontjából az érzékeny fogyasztói csoportokra, így a

csecsemőkre és kisgyermekekre, a várandósokra és az idősekre. Az új élelmiszerek esetleges allergizáló hatását is értékelni kell, keresztreakció-vizsgálatát és szakirodalmi adatokat kell benyújtania a kérelmezőnek ezekre vonatkozóan. A kérelmező által benyújtott adatokat az EFSA tudományos alapon értékeli, amelyről szakvéleményt ad ki. Ezen vélemény alapján az Európai Bizottság dönt az új élelmiszer engedélyezéséről vagy annak elutasításáról. Az engedélyezésre akkor kerülhet sor, ha a tudományos szakvélemény kimondja, hogy az új élelmiszer biztonságosságát a kérelmező kellő bizonyítékokkal alátámasztotta, és az a meghatározott feltételek mellett alkalmazva nem veszélyezteti a fogyasztó egészségét. A Bizottság megállapítja a forgalomba hozatal feltételeit és frissíti az engedélyezett új élelmiszerek uniós jegyzékét. A jegyzékben előírásra kerülnek azok az élelmiszer kategóriák (pl. tejtermékek, sütőipari termékek, étrend-kiegészítők, stb.), amelyekben az új élelmiszer felhasználható, illetve a kockázatértékelés alapján meghatározott, megengedhető maximális mennyiségek. Minden engedélyezett új élelmiszernek meg kell felelnie az élelmiszerekre vonatkozó általános jelölési követelményeknek, amellyel a fogyasztót tájékoztatni kell a termék összetételéről, tápértékéről, rendeltetésszerű felhasználásáról [6]. Ezek az általános követelményeken túl az új élelmiszerek jelölésén minden esetben az engedélyekben szereplő megnevezést kell feltüntetni, amellyel az engedélyezett új élelmiszer egyértelműen azonosítható. Példaként szemléltetjük a „DHA és EPA zsírsavakban gazdag *Schizochytrium* sp. olaj” engedélyezett új élelmiszere vonatkozó előírásokat.

Az összetevő felhasználható például a várandós és szoptató nők kivételével a felnőtt népességnek szánt, a 2002/46/EK irányelvben meghatározott étrend-kiegészítőkből 3000 mg/nap maximális mennyiségben, reggeli gabonapelyhekben 500 mg/100 g mennyiségben. Az új élelmiszer megnevezését az azt tartalmazó élelmiszerek jelölésén a következőképpen kell feltüntetni: „*Schizochytrium* sp. mikroalgából származó, DHA-ban és EPA-ban gazdag olaj” [7].

Előfordulhat olyan eset is, hogy az EFSA biztonságosnak ítéli meg az összetevő tervezett felhasználását, de olyan potenciális kockázatot is azonosít, aminek megelőzésére a fogyasztók tájékoztatása szükséges.

Néhány esetben allergén hatásra való figyelmeztetést kell feltüntetni az új élelmiszer csomagolásán. Engedélyezett rovar alapú élelmiszer esetén került ilyen előírásra. *Tenebrio molitor* (közönséges lisztbogár) lárvát tartalmazó élelmiszerek címkéjén fel kell tüntetni egy arra vonatkozó kijelentést, hogy az összetevő allergiás reakciókat válthat ki azon fogyasztóknál, akik ismertek allergiásak a rákfélékre és a poratkákra. E kijelentést az előírás szerint az összetevők felsorolásának közvetlen közelében kell elhelyezni [7].

A transz-rezveratrol étrend-kiegészítőkből engedélyezett új élelmiszer összetevő [7] értékelése során az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a transz-rezveratrol szulfát metabolit gátolhatja a citokróm enzimeket, és kölcsönhatásba léphet szulfatálással metabolizálódó gyógyszerekkel [8]. Ezért a transz-rezveratrolt tartalmazó étrend-kiegészítők jelölésén fel kell tüntetni egy arra vonatkozó kijelentést, hogy gyógyszert szedő személyek csak orvosi felügyelet mellett fogyaszthatják a terméket. Az új élelmiszerek biztonságosságának értékelése során a tervezett felhasználás mellett az egyéb étrendi forrásból történő bevitt is figyelembe veszik. Példaként említhetjük lakto-*N*-neotetraózt, melynek jelölésén fel kell tüntetni, hogy nem fogyaszthatók abban az esetben, ha a gyermek az adott napon már fogyasztott anyatejet vagy más, hozzáadott lakto-*N*-neotetraózt tartalmazó élelmiszert [7].

Kiemelten értékelik, hogy az érzékeny fogyasztói csoportok – pl. csecsemők, kisgyermek, várandós és szoptató nők – számára az új élelmiszer tervezett mennyisége biztonságos-e. Számos esetben a csecsemők, kisgyermek és terhes nők kizárásra kerültek egy-egy összetevő fogyasztásából. A kalcium-fruktoborát értékelése [9] során kevés adat állt rendelkezésre ahhoz, hogy a 18 év alatti lakosságra, valamint a terhes szoptató nők számára is kijelenthető lehetne a biztonságos fogyasztás. Erre vonatkozóan is egy biztonsági figyelmeztető jelölést kell a kalcium-fruktoborát tartalmú étrend-kiegészítőn elhelyezni. A kérelem dokumentációjának információval kell szolgálnia a felmerülő szennyezőanyagokról, melléktermékekről, szermaradványokról, mikrobiológiai szennyezőkről, azok azonosításáról és mennyiségéről. Az engedélyezett új élelmiszerek amennyiben a rájuk vonatkozó előírások betartása mellett kerülnek forgalomba, biztonságos élelmiszerek tekinthetők. Az adatok megbízhatóságáért és a reprezentatív mintavétel szabályainak betartásáért, valamint az alkalmazott analitikai módszerek pontosságáért a kérelmező felelős. A biztonsági kockázatok értékeléséhez szükséges kritériumok egyértelműen meg vannak határozva, melyekről a kérelmezők az EFSA útmutatójából tájékozódhatnak [10].

Az engedélyezett új élelmiszer	Élelmiszer kategória, amiben felhasználható	Maximális mennyiségek	Jelölési követelmények	Engedély
Repcemagfehérje	Élelmiszerek növényi fehérjével való dúsítására	nincs meghatározva	A „repcemagfehérjét” tartalmazó élelmiszerek jelölésén fel kell tüntetni egy arra vonatkozó kijelentést, hogy az összetevő allergiás reakciót válthat ki azon fogyasztóknál, akik a mustárra és az abból készült termékekre allergiásak. E kijelentést adott esetben az összetevők felsorolásának közvetlen közelében kell elhelyezni.	A Bizottság (EU) 2014/424 végrehajtási határozata
Porított tözegafonyakivonat	étrend-kiegészítő felnőttek számára	350 mg/nap	Az élelmiszer jelölésén a következő jelölést kell feltüntetni: „porított tözegafonyakivonat”	A Bizottság (EU) 2018/1631 végrehajtási rendelete
Transz-rezveratrol	étrend-kiegészítő	150 mg/nap	A <i>transz</i> -rezveratrolt tartalmazó étrend-kiegészítők jelölésén fel kell tüntetni egy arra vonatkozó kijelentést, hogy gyógyszer szedő személyek csak orvosi felügyelet mellett fogyaszthatják a terméket.	A Bizottság (EU) 2016/1190 végrehajtási határozata

Kalcium-frukto- borát	étrend-kiegészítő	220mg/nap	A kalcium-frukto- borátot tartalmazó étrend-kie- gészítők jelölésén fel kell tüntetni egy arra vonat- kozó kijelentést, hogy az adott étrend-kiegészítőket nem fogyaszthatja a 18 év alatti népesség, valamint nem fogyaszthatják vá- randós és szoptató nők.	A Bizottság (EU) 2021/2129 végrehajtási rendelete
--------------------------	-------------------	-----------	--	---

1. Táblázat: Példák engedélyezett új élelmiszerekre és felhasználási feltételeire (saját szerkesztés a 2017/2470/EU végrehajtási rendelet alapján)

NEM ENGEDÉLYEZETT ÚJ ÉLELMISZEREK

Az engedélyezés alkalmával fény derülhet arra, hogy az adott új élelmiszer nem biztonságos. Ha a rendelkezésre álló adatok alapján az EFSA kockázatértékelése nem ítéli biztonságosnak a terméket, akkor a Bizottság ezen szakvélemény alapján nem engedélyezi az új élelmiszert, az nem kerülhet forgalomba. Elutasított engedélykérelem volt a nangai dióra benyújtott kérelem mivel a benyújtott dokumentáció alapján nem volt megállapítható, hogy a termék biztonságos [11]. Az inkamogyoró (*Plukenetia volubilis*) harmadik országban hagyományos élelmiszerként történő forgalomba hozatala is elutasításra került, mivel a tudományos kockázatértékelés eredménye szerint a benne található alkaloidok típusára és mennyiségére vonatkozó adatok hiányosak [12].

Az Európai Unió tagállamainak illetékes hatóságai felügyelik, ellenőrzik a forgalomba kerülő termékeket, az előírások betartását. Nem engedélyezett új élelmiszer forgalmazása esetén az illetékes hatóságok megállapítják az alkalmazandó szankciókat és megteszik a szükséges intézkedéseket a forgalomból történő kivonáshoz. Ha nem engedélyezett új élelmiszer több tagállamban is forgalomba kerül, akkor a hatóságok jelentik az Európai Unió élelmiszer- és takarmánybiztonsági gyorsriasztási rendszerén (RASFF), amelyen keresztül tájékoztatják az érintett tagállamokat a nem jogszerűen forgalomban lévő termékről.

Az 1979 óta működő RASFF rendszerben [13] az új élelmiszeres szabályozás életbe lépésétől (1997) számítva évről évre növekszik az új élelmiszerekre vonatkozó bejelentések száma. Ezek a bejelentések vonatkozhatnak új élelmiszerek engedély nélküli forgalmazására vagy azok nem megfelelő feltételek melletti forgalmazására. Míg 2011-ben összesen 23 [14], 2020-ban már 122 bejelentés vonatkozott nem engedélyezett vagy az engedély feltételeinek nem megfelelően forgalmazott új élelmiszerekre az Európai Unióban [15].

AZ ÚJ ÉLELMISZER STÁTUSZ

Minden élelmiszeripari vállalkozónak felelőssége megbizonyosodnia arról, hogy termékeikre az új élelmiszeres szabályozás vonatkozik-e. Génmódosított élelmiszerek, adalékanyagok, élelmiszerezimek és aromák, valamint technológiai segédanyagok nem minősülnek új élelmiszernek - akkor sem, ha azokat 1997 előtt nem használták - azokat más, rájuk vonatkozó jogszabályok szerint kell engedélyeztetni. Annak meghatározása, hogy egy termék új élelmiszer-e elsősorban az 1997. május 15 előtti jelentős mértékű fogyasztási ha-

gyománytól függ. Figyelembe kell venni azt is, hogy a terméket 1997. május 15 előtt élelmiszerelőállításra nem alkalmazott technológiával állítják-e elő, ami az összetételében szignifikáns változást okoz. A fogyasztási hagyományt az Unióban az élelmiszeripari vállalkozók által szolgáltatott információk alapján kell megállapítani [5]. Tájékoztató jellegű információkat a fogyasztási hagyományokról az EU Bizottság új élelmiszer katalógusában lehet találni [16], amely folyamatosan frissül a tagállamoktól érkező információkkal. Ha egy élelmiszeripari vállalkozó bizonytalan a terméke új élelmiszer státuszában, akkor lehetősége van egy konzultációs kérelmet benyújtania a nemzeti hatóságokhoz ennek megállapítására [5]. Ennek eredménye alapján eldönthető, hogy egy új terméket szükséges-e új élelmiszerként engedélyeztetni az Európai Unióban.

ÚJ IRÁNYOK, TRENDEK

Míg a kétezres évek elején az első engedélyezett új élelmiszerek között növényi kivonatok egyszerűbb formáival találkozhattunk, például paradicsomból származó likopin, vagy fitoszterol-észterek, amelyekkel különböző élelmiszereket dúsítottak, napjainkban egyre inkább az új forrásokra is fókuszálnak a fejlesztések. Egyre több figyelem fordul a harmadik országokban hagyományosan fogyasztott növényi termékekre. Engedélyezésre került a cascara [17], ami a kávé növény szárított gyümölcshúsa és az ebből készült teaforrázat, melyet korábban hagyományosan csak néhány afrikai és dél-amerikai országban fogyasztottak. Vízidarával is találkozhatunk már az európai piacokon, amelyet évszázadok óta fogyasztanak Délkelet-Ázsiában. Ennek a békalencse fajokhoz tartozó apró növénynek a friss zöldségként történő felhasználását az Európai Unióban 2021-ben engedélyezték [18]. Kutatások tárgyát képezik különböző mikrobiális sejt kultúrákból előállított összetevők élelmiszeripari felhasználása szem előtt tartva a fenntartható termelést és az egyre inkább tudatosabb táplálkozást. Ezek közül is legjelentősebbek az új fehérjeforrások, így a rovarfehérjék, különböző gombákból előállított fehérjék, mikrobiális fermentációval előállított fehérjék és számos hüvelyes növény új fehérjéit célozzák kutatások. Ahhoz, hogy ezek az ígért új élelmiszer összetevők mindennapi étkezéseink részei legyenek a termékfejlesztés útján végig haladva szigorú élelmiszer-biztonsági előírásoknak és az engedélyezési folyamat minden kritériumnak meg kell, hogy feleljenek.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az Európai Unióban új élelmiszereknek minősülnek azok az élelmiszerek, amelyeknek korábban nem volt jelentős mértékű fogyasztási hagyományuk, emiatt egy tudományos alapú kockázatértékelésen kell átesniük forgalomba hozatal előtt. Ez az értékelés az engedélyezés szerves része. Az értékelés széleskörű, az új élelmiszer típusától függően kiterjed az élelmiszer-biztonság számos területére, ezzel kizárva az újszerűségből adódó kockázatot. Ezért, ha az új élelmiszerek tudományos értékelések eredményeképpen megállapított biztonsági követelményeket betartva kerülnek forgalomba, akkor azok biztonságossága a fogyasztók számára garantált. Ha a tudományos szakvélemény nem állapítja meg a termékről, hogy annak fogyasztása biztonságos, akkor az nem hozható forgalomba. Nem engedélyezett új élelmiszerek forgalomba hozatala az uniós hatóságok által ellenőrzött terület, ahol a nem jogszerűen forgalomba kerülő termékek szankciók alapján forgalomból történő kivonásra kerülnek.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

Irodalom

- [3] Lugasi Andrea, „Új Élelmiszerek engedélyezése” *Élelmiszerbiztonság megítélési módszerei I. Továbbképzési előadások gyűjteménye*. Szerkesztette: Ambrus Árpád. Budapest, 2010, pp 407-434. (ISBN 978-963-88947-0-0)
- [8] EFSA Panel on Dietetic Products, Nutrition and Allergies (NDA), „Safety of synthetic trans-resveratrol as a novel food pursuant to Regulation (EC) No 258/97”, *EFSA Journal* 14(1):4368, 2016. Available: <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4368>
- [9] EFSA Panel on Dietetic Products, Nutrition and Allergies (NDA), „Safety of calcium fructoborate as a novel food pursuant to Regulation (EU) 2015/2283”, *EFSA Journal* 19(7):6661, 2021. Available: <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6661>
- [10] EFSA Panel on Dietetic Products, Nutrition and Allergies (NDA), „Guidance on the preparation and submission of an application for authorisation of a novel food in the context of Regulation (EU) 2015/2283”, *EFSA Journal* 19(3):6555, 2021. Available: <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6555>
- [12] European Food Safety Authority (EFSA), „*Technical Report on the notification of roasted seeds from *Plukenetia volubilis* L. as a traditional food from a third country pursuant to Article 14 of Regulation (EU) 2015/2283*”, EFSA Supporting publication EN-1817, 2020 Available: <https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-1817>
- [13] Dorogházi Enikő, Maczák Béla, Mészáros László, „Az Európai Unió élelmiszer és takarmánybiztonsági riasztási rendszere” *Élelmiszervizsgáló Közlemények* LXIII. évf. 2. szám, pp. 1565-1577, 2017.
- [14] European Commission, „*The Rapid Alert System for Food and Feed 2011 Annual Report*” Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2012 [Online] Available: https://ec.europa.eu/food/safety/rasff-food-and-feed-safety-alerts/reports-and-publications_hu
- [15] European Commission, „*The Rapid Alert System for Food and Feed 2021 Annual Report*” Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021 [Online] Available: https://ec.europa.eu/food/safety/rasff-food-and-feed-safety-alerts/reports-and-publications_hu

Jogszabályok

- [1] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 178/2002/EK RENDELETE az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról. Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A02002R0178-20210526>
- [2] Az Európai Unió Hivatalos Lapja „*Az Európai Unió Működéséről szóló szerződés*” C 326, 26/10/2012 o. 0001 – 0390 Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>
- [4] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 258/97/EK RENDELETE az új élelmiszerekről és az új élelmiszer-összetevőkről. Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A31997R0258>

[5] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2015/2283 RENDELETE az új élelmiszerekről, az 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 258/97/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1852/2001/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről. Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32015R2283>

[6] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1169/2011/EU RENDELETE a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről. Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX%3A02011R1169-20180101>

[7] A BIZOTTSÁG (EU) 2017/2470 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE az új élelmiszerek uniós jegyzékének az új élelmiszerekről szóló (EU) 2015/2283 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő megállapításáról. Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32017R2470>

[11] COMMISSION DECISION on refusing the placing on the market of "Nangai nuts (Canarium indicum L.)" as a novel food or novel food ingredient under Regulation (EC) No 258/97 of the European Parliament and of the Council. Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001D0017>

[17] A BIZOTTSÁG (EU) 2022/47 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE a *Coffea arabica* L. és/vagy a *Coffea canephora* Pierre ex A. Froehner szárított gyümölcsbúrája és annak forrázata (EU) 2015/2283 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti, harmadik országból származó hagyományos élelmiszerként történő forgalomba hozatalának engedélyezéséről és az (EU) 2017/2470 bizottsági végrehajtási rendelet módosításáról. Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0047>

[18] A BIZOTTSÁG (EU) 2021/2191 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE a *Wolffia arrhiza* és/vagy a *Wolffia globosa* friss növényeinek az (EU) 2015/2283 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti, harmadik országból származó hagyományos élelmiszerként történő forgalomba hozatala engedélyezéséről és az (EU) 2017/2470 bizottsági végrehajtási rendelet módosításáról. Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32021R2191>

Adatbázis

[16] Az Európai Bizottság új élelmiszer katalógusa: https://webgate.ec.europa.eu/fip/novel_food_catalogue/